

Rapport nr. 14

Ornitologiske registreringer i Åsta-vassdraget

av Erling Maartmann

NB: Dette er et skannet og OCR-behandlet dokument.
Teksten er derfor ikke korrekturlest og rettet.
Det er bildet av teksten som er korrekt, ikke den kopierbare
teksten.

ORNITOLOGISKE REGISTRERINGER

I ÅSTA-VASSDRAGET

Rapport nr. 14

1987

Erling Maartmann

INNHOLDSFORTEGNELSE

	Side
1. Innledning	2
2. Artsliste med kommentarer	4
3. Beskrivelse av de viktigste våtmarkslokalitetene .... innenfor nedbørfeltet.	11
4. Litteratur	14

1. INNLEDNING

Astavassdraget ble varig vernet mot kraftutbygging i 1973. Denne rapporten er et ledd i å kartlegge verneinteressene i allerede vernede vassdrag i verneplan I. Dette for å skaffe bedre oversikt over de vernede vassdrag som finnes for derved å kunne vurdere vassdragene i forbindelse med verneplan IV. Oppdragsgiver er Fylkesmannen i Hedmark, arbeidet er finansiert av Direktoratet for naturforvaltning.

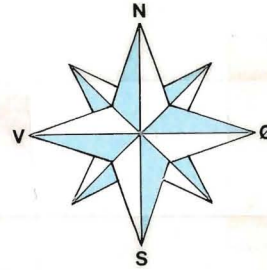
Det er tidligere ikke laget noen samlet beskrivelse av fuglefaunaen i vassdraget, men det foreligger en del spredte registreringer som berører nedbørfeltet. Under arbeidet med rapporten er det benyttet både tidligere observasjoner og registreringer utført i 1987. Rapporten omfatter kun våtmarksområder og arter tilknyttet våtmark.

På grunnlag av eget og andres kjennskap til vassdraget ble på forhånd de antatt viktigste våtmarksområdene plukket ut. Flesteparten av disse ble oppsøkt en gang. Tilsammen ble ca 35 lokaliteter besøkt. Feltarbeidet foregikk over tilsammen 9 dager i perioden 30.6. - 16.7.87.

Ved en del av lokalitetene ble registreringene utført som punkt-taksering i form av lydregistrering og bruk av kikkert og teleskop. På en del områder ble det i tillegg gått registreringslinjer. På grunn av tiden som var til rådighet må imidlertid registreringsarbeidet i 1987 bare karakteriseres som en grovinventering.

Målestokk 1 : 250 000

0 5 15 25 kilometer

2. ARTSLISTE MED KOMMENTARER

- SMÅLOM 2 ind. sett 2 dager på rad ca 20.7.69 ved N. Astbru (A.B.).
- STORLOM Spredte observasjoner foreligger fra de fleste vatn og tjern av litt størrelse, f.eks. Øyungen, Grunna og Lyngsjøen. Bare unntaksvis flere enn 1-2 ind., 9 ind. på Øyungen 30.8.70 (KP) og 4 ind. på Lyngsjøen 25.7.78 (Fonstad 1979). Noen få hekkefunn: Den hekket årvisst ved Spjeldsjøen inntil 1973, men ga opp på grunn av forstyrrelser (Skattum og Sonerud 1975). Ved Aksjøen hekket den i 1979 og sannsynligvis også senere (TH). Sannsynligvis hekket den ved Grunna i 1983 (RK).
- HORNDYKKER Påtruffet ved to forskjellige lokaliteter. Ved Helgetjern ble et engstelig ind. sett 3.7.81 og et engstelig par 7.7.81 (Opheim 1982). Senere er enten par eller enkeltind. påtruffet nesten hvert år, senest 1 ind. 15.7.87 (EM). Ett konkret hekkefunn: 1 par med 4 unger sett 14. og 17.7.83 (Opheim 1984a). I et tjern på Harasjømyra ble et ind. sett 28.6.86 og et påbegynt reir ble funnet (CK).
- GRÅHEGRE Streifindivider forekommer fra midten av juli og fram til september. Det foreligger flest observasjoner fra midtre deler av vassdraget.
- SÆDGÅS Ca 70 ind. sett ved Brennsætra 19.5.71 (KP).
- KANADAGÅS 1 ind. NV for Kjerkholtjern 19.5.86 (EM).
- BRUNNAKKE Spredte observasjoner ved tjern og vatn innenfor nedbørfeltet. Følgende hekkefunn er registrert: 1 ind. på reir ved Helgetjern 3.7.76 (Opheim 1977), hekkefunn ved Lyngsjøen 19.7.80 (Opheim 1981), ungekull ble observert ved Grunna i 1980 (RK) og hunn med 4 unger sett ved Høvrebütjern 16.7.87 (EM). Dessuten ble en engstelig hunn sett på Helgetjern 19.7.80 (Opheim 1981) og 15.7.87 (EM).
- KRIKKAND En av de tallrikkeste andearter innenfor nedbørfeltet. Den er påvist hekkende blant annet ved Helgetjern, på Harasjømyra, Ende-lausmyrene og ved flere oppdemte tjern langs Åsta. Av større flokker kan nevnes 26 ind. ved Helgetjern 22.6.78 (Fonstad 1979).
- STOKKAND Antagelig mere fåtallig enn krikkand, men forekommer spredt over hele området. Ved Helgetjern ble det sett 4 forskjellige ungekull i juli 1973 (Fonstad og Haug 1974), forøvrig foreligger spredte hekkefunn.

- STJERTAND Relativt sjelden. Helgetjern utgjør eneste hekkelokalitet for arten. Den ble funnet hekkende her første gang i 1973 idet et kull på 8 unger ble sett (Fonstad og Haug 1974). En hunn med 2 unger ble sett 2.-3.8.75 (Opheim 1976) og reirfunn ble gjort 3.7.76 (Opheim 1977). Utenom dette er det gjort noen enkelt-observasjoner på Helgetjern, dessuten ble en hann observert på Kjerringtjern 17.6.85 (Bye m.fl. 1987).
- KNEKKAND En hann sett på Helgetjern 23.6.85 (Opheim 1987).
- TOPPAND Forekommer vanlig ved tjern og vatn over hele nedbørfeltet. De fleste observasjonene blir imidlertid gjort enten ved mindre myrtjern eller ved kunstig oppdemte tjern. Både enkelte par og småflokker på inntil 15 - 20 ind. er sett. Helgetjern utgjør den sikreste hekkelokaliteten for arten, i perioden 1975-87 er det her gjort minst 11 hekkefunn. Ellers er toppand påvist hekkende ved Ner-Åsta (1969), Saltbelgen (1969), Kvarstadtjern (1973), nord for Brumundsjøen (1975), Koltjern (1980) og Harasjømyra (1984).
- BERGAND Observert kun i de nordlige og høyereliggende deler av nedbørfeltet: 3 ind. ved Skjeltjern 5.6.70 (Hjelmstad m.fl. 1970), tilsammen 5 ind. ved Saltbelgen 4.7.76 (Opheim 1977), tilsammen 4 observasjoner i Lyngsjøområdet 1984-86, blant annet 7 hanner på Ø. Lyngtjern 21.6.84 (Opheim 1986), og 1 ind. på L. Skollsjøen 13.7.87 (EM).
- SVARTAND Det foreligger en del observasjoner fra nordre deler av nedbørfeltet, men arten er neppe noen vanlig hekkefugl. Følgende hekkefunn er gjort: 2 par med tilsammen 10-12 unger på Helgetjern 11.7.73 (Fonstad og Haug 1974), 2 kull på Lyngtjern 6.8.83 (Opheim 1984a). Dessuten ble en engstelig hunn sett ved Tautertjern 2.7.80 (Opheim 1981). En hunn sett i Spjeldsjøen 26.5.74 (Skattum og Sonerud 1975) utgjør den sørligste observasjonen i nedbørfeltet.
- SJØORRE Opptrer sparsomt. Det ble gjort flere observasjoner ved Lyngsjøen i perioden 1970-73 (Opheim 1987), 3 ind. ble sett ved Kvarstadsøtra 28.5.77, 2 ind. på Grunna 8.6.80 og er dessuten sett på Øyungen. (Bye m.fl. 1987).
- KVINAND Kvinand er antagelig den vanligste andearten innenfor Astavassdraget. Den hekker både langs Astaelva og i vatn og tjern, men forekommer ikke

fullt så tallrik i de nordlige deler av vassdraget. Det foreligger en rekke reirfunn i oppsatte holker, ungekull sees jevnlig utover sommeren.

- SILAND Opptrer sparsomt. Ungekull funnet på Lyngsjøen 25.7.78 (Fonstad 1979), samme sted skal det være gjort flere hekkefunn (Opheim 1987). Utenom Lyngsjøen er et par sett ved Ner-Åsta 16.6.76 (Opheim 1977), en hunn ved Kvarstad-tjern 17.6.82 (EM) og en hann på Grunna 2.7.87 (EM).
- LAKSAND Forekommer relativt fåtallig, men hekker sannsynligvis årlig. Reirfunn i oppsatte holker er gjort blant annet ved Prestsætra, Spjeldsjøen og Øvre Åstbru.
- MYRHAUK En hann sett på Endelausmyrene 21.5.77 (Bye m. fl. 1987) og en hunn sett ved Lavsjøen 15.8.87 (Barlaup 1987).
- FISKEØRN Et ind. over Øyungen 9.8.72 (KP) og 1 ind. over Lyngsjøen 9.7.81 (Opheim 1982).
- TRANE Arten blir jevnlig observert innenfor nedbørfeltet, men det foreligger få hekkefunn. Reir ble funnet ved Skolla 1.6.74 (Bye m.fl. 1987), A.T. angir Harasjømyra som sikker plass for trane, men den er aldri funnet hekkende. Et par hekket langs Øver-Åsta i 1985 (Høitomt 1987). Et ind. med mistenkelig adferd ble sett ved Skvaldra 1.7.87 (EM).
- TJELD To ind. 3.6.74 og 3.8.75 på skjær i Øyungen (Bye m.fl. 87). Dessuten ble 1 ind. sett ved Gammelskolla i 1983 (RK).
- HEILO Opptrer vanlig på myrer opp mot høyfjellet. Finnes dessuten på større myrområder i barskogen, f.eks. på Endelausmyrene og Harasjømyra. Nærmest årlige observasjoner rundt Kjerkholtjern tyder på at den hekker fast der.
- VIPE Hekker spredt på myrer både i barskogen og i bjørkebeltet. Bestanden har muligens gått noe tilbake de siste årene. Ved registreringer i 1987 ble arten bare observert ved Helgetjern, Botterudmyra og vest for Nyskolla. Ifølge Skattum og Sonerud (1975) er Lavsjømyrene, Harasjømyrene og området omkring Kjerkholtjern bra vipelokaliteter.
- MYRSNIPE Synes å hekke fåtallig i området omkring Lyngsjøen. Reir med 3 egg funnet på vestsida av sjøen 21.6.86 og samme dag ble tilsammen 5 ind. observert på forskjellige steder rundt sjøen. (Opheim 1987).

På myrer nordvest for Lyngsjøen ble minst 2 engstelige ind. påtruffet 14.7.87. Minst 4 ind. ble sett på østsida av sjøen 2.7.87, men det er uvisst om noen av disse hekket. Av 2-3 observerte ind. ved Bulona 14.7.87 viste den ene tegn på hekking (EM). Utenom Lyngsjøområdet foreligger det observasjoner av 1 engstelig ind. ved Tautertjern 15.7.87 og av 2 ind. ved Kjerringtjern 2.7.87 (EM).

FJELLMYRLØPER

Påtruffet ved to lokaliteter: 2 ind. som spilte såret ble sett i Lyngsjøområdet 9.7.81 og 1 ind. ble sett vest for Nyskolla 4.7.80 (Opheim 84b).

BRUSHANE

Arten er etterhvert påtruffet ved ganske mange forskjellige lokaliteter innenfor Astavassdraget. Dette gjelder både barskogsmyrene i midtre og søndre deler av nedbørfeltet og myrområdene lengst nord. Ved Lavsjøen ble en hunn med hekkeadferd sett allerede 3.7.71. (Skattum og Sonerud 1975), ved samme lokalitet ble 5 engstelige hunner påtruffet 4.7.87 (EM). Spillplass er registrert på Harasjømyra (Bye m.fl. 1987) og 2 hunner med hekkeadferd ble sett her 28.6.86 (CK). Området omkring Kjerkholtjern utgjør en fast lokalitet for brushane. Antagelig er det nå færre ind. her enn på 70-tallet hvor det ved en anledning i 1973 ble sett 16 ind. (EM). Sannsynligvis hekker den fortsatt årlig. På et myrområde vest for Nyskolla ble det gjort hekkefunn både i 1985 og 1986 (Opheim 1987). Brushane sees jevnlig ved Helgetjern, en leik 3.6.84 inneholdt 5 hanner og 1 hunn (Opheim 1986) og hunner med hekkeadferd er sett flere ganger. En del observasjoner er gjort i Lyngsjøområdet, blant annet ble tilsammen 6 engstelige hunner påtruffet 9.7.81 (Opheim 1982). Reirfunn ble gjort mellom Lyngtjerna 25.6.83 (Opheim 1984a).

KVARTBEKKASIN

1 ind. ble skutt like sør for Lavsjøen høsten ca 1970 (Skattum og Sonerud 1975).

ENKELTBEEKKASIN

Forekommer i varierende antall over mesteparten av nedbørfeltet.

DOBBELTBEEKKASIN

Sannsynligvis opptrer den som fast hekkefugl i nedbørfeltets nordlige deler. Tilsammen 7 observasjoner av enkeltindivider foreligger fra Lyngsjøtraktene, de fleste fra 80-tallet. Ved en anledning, 23.7.84, var det mistanke om ungekull (Opheim 1986). Forøvrig ble et ind. sett vest for Gåssjøen 8.6.86 (Opheim 1987), 1 ind. ved Lavsjøen 16.7.73 og 2 ind. samme sted 13.7.75 (Skattum og Sonerud 1975).

- LAPPSPOVE 2 ind. ved Lyngsjøen 9.7.81 (Opheim 1982).
- SMÅSPOVE Tildels vanlig hekkefugl på myrer i søndre og midtre deler av nedbørfeltet. Lengst nord opptrer den mer sparsomt, men ifølge Opheim (1987) har arten vist en markert bestandsoppgang i Øyerfjellet de siste par årene.
- STORSPOVE Hekker på større barskogsmyrer i nedbørfeltets søndre og midtre deler (f.eks. Endelausmyrene og Harasjømyra). I de nordligste områdene blir det gjort mer spredte observasjoner. Arten er blant annet sett flere ganger ved Lyngsjøen uten at hekking er påvist. Ifølge Opheim (1987) har storspova hatt en tydelig ekspansjon i Øyerfjellet de seneste årene.
- RØDSTILK Forholdsvis vanlig hekkefugl lengst nord i vassdraget. Ved Tittertjørnan og Tautertjernet ble tilsammen 11 ind. hvorav 5 som varslende, sett 15.7.87 (EM). Flere observasjoner foreligger fra Lyngsjøtraktene, blant annet et varslende ind. ved Bulona 14.7.87 (EM). Ved Helgetjern blir 1-2 ind. sett jevnlig. I områdene lenger sør er det gjort spredte enkeltobservasjoner blant annet ved Aksjøen, Kvarstadsætra og Øyungen. 1 ind. ved Lavsjøen 7.6.75 (Skattum og Sonerud 1975) utgjør den sørligste observasjonen.
- GLUTTSNIPE Hekker vanlig ved myrer og tjern i midtre og søndre deler av vassdraget, men opptrer mer fåtallig lengst nord. Ved registreringer i juli 1987 ble arten ikke påvist lenger nord enn ved Bøsætra (2 varslende ind.). Lenger sør i Astadalen ble det gjort forholdsvis mange observasjoner av varslende individer.
- SKOGSNIPE Hekker spredt over mesteparten av nedbørfeltet, mest tallrik i barskogsområdene.
- GRØNNSTILK Forekommer vanlig ved myrer og tjern over hele nedbørfeltet, både i barskogsområdene og i bjørkebeltet. Det kan synes som om den er noe mer tallrik i de nordligste områdene. Enkelte lokaliteter lenger sør kan likevel oppvise bra bestander, f.eks. ble 5 varslende ind. sett ved Lavsjøen 3.7.87 (EM).
- STRANDSNIPE Hekker vanlig ved elver og vatn over hele nedbørfeltet.
- SVØMMESNIPE Forholdsvis vanlig ved dammer og småtjern i den nordlige delen av nedbørfeltet. Ifølge Jon Opheim (pers.medd.) syntes det imidlertid som om arten var mere tallrik i Øyerfjellet på 70-tallet enn hva den er nå. Konkrete hekkefunn eller observasjoner av engstelige ind. er gjort

på følgende lokaliteter (vanligvis 1-4 ind. hvert sted): Koltjern, Helgetjern, Tautertjern, Tittertjørnan, Saltbelgen, flere steder rundt Lyngsjøen, Lyngtjerna og Bøsætertjern. Av og til blir et litt større antall observert ved enkelte lokaliteter, f.eks. 10 ind. ved Bulona 3.7.76 (Opheim 1977) og 10 ind. ved Tautertjern 2.7.80 (Opheim 1981). Lenger sør opptrer svømmesnipa nokså sparsomt, men den hekket sannsynligvis ved Kjerringtjern i 1985 (Bye m.fl. 1987) og minst 2 ind. ble sett på samme sted 2.7.87 (EM). 1 ind. ved Lavsjøen 4.7.87 (EM) utgjør sørligste observasjon i vassdraget.

FJELLJO

1 ind. sett på Skyttilmyra 21 og 22.6.82 (Opheim 1983) og en ungfugl av fjelljo eller tyvjo ble skutt på Bjønnåsen 19.9.82 (AT).

HETTEMÅKE

Arten er utbredt over mesteparten av nedbørfeltet og det eksisterer flere større kolonier. Ifølge Skattum og Sonerud (1975) ble Hedemarksvidda kolonisert av hettemåke i perioden 1970-75. Omkring 1975 hadde den også etablert seg i nedbørfeltets nordlige deler. Antall individer har variert en del og noen lokaliteter er helt forlatt. I 1987 kjente en til følgende kolonier av en viss størrelse innenfor Asta-vassdraget:

Harasjømyra. Anslagsvis 60-70 ind. og flere reir med egg observert 3.7.87 (EM). I 1986 var det nesten ingen hettemåker tilstede her (AT).

Kjerringtjern. Anslagsvis 80-100 ind. tilstede 2.7.87 (EM). Bye m.fl. (1987) oppgir ca 100 par i 1985.

Helgetjern. Ca 60-70 ind. samt flere store unger ble observert 15.7.87 (EM). Siden 1974 er hettemåke registrert årlig ved tjernet. Antall ind. har variert en del, men ca 40-50 hekkende par synes å være normalt. Så mye som ca 500 ind. var tilstede ved tjernet 3.6.84 (Opheim 1986).

Bøsætertjern. Tilsammen 30 ind. (fordelt på to tjern) og flere store unger ble observert 14.7.87 (EM).

Ved flere tjern har det tidligere eksistert større kolonier som nå er forsvunnet. Dette gjelder blant annet Lavsjøen, NV for Kjerkholtjern, Kvarstadtjern og Gjæsa ved Augsætra (bare i 1985). Forøvrig finnes spredte hettemåkeforekomster ved oppdemte tjern i Astadalen, men oftest er det bare noen få par ved hvert tjern.

FISKEMÅKE

Ser ut til å være utbredt over hele nedbørfeltet, hekker både ved mindre myrtjern og ved de største vatna.

MAKRELLTERNE

Et aggressivt par ble observert hver dag ved Helgetjern i perioden 3.-12.7.73 (Fonstad og Haug 1974). Samme sted ble det sett et par 1.6.74 (Haug 1975). Ved Kattugletjern ble et par med hissig adferd observert i juli 1980 (AT) og ved samme tjern ble det funnet et par med 2 unger 15.8.82 (CK).

RØDNEBBTERNE/
TERNE SP.

Helgetjern utgjør en fast hekkeplass for rødnebbterne. Vanligvis hekker to par årlig, 23.6.85 ble det registrert 3 rugende ind. (Opheim 1987). Forøvrig foreligger spredte terneobservasjoner fra mesteparten av vassdraget. Fra Lyngsjøen har en flere tilfelle med mistanke om ternehekking. Et par med 2 antatt nylig utfløyne unger ble sett ved Ner-Asta 31.7.80 (Opheim 1981), et rugende ind. ble påtruffet ved Ø. Hynntjern 17.6.82 (EM) og sannsynligvis hekket det et ternepar ved Steinstjern øst for Snultra 3.7.87 (EM).

JORDUGLE

Arten er antagelig en ganske vanlig hekkefugl i rike smånagerår, dette gjelder særlig vassdragets nordlige områder. Her ble det gjort forholdsvis mange observasjoner under gnageråret i 1985 (Opheim 1987). Forøvrig foreligger det flere observasjoner fra Øyungen som indikerer hekking og det ble gjort hekkefunn på Endelausmyrene i 1974 (Bye m.fl. 1987).

OBSERVATØRER

AB - Arne Bjercke
TH - Torger Hagen
CK - Carl Knoff
RK - Robert Karlson

EM - Erling Maartmann
KP - Kristen Prestrud
AT - Arnfinn Tøråsen

3. BESKRIVELSE AV DE VIKTIGSTE VÅTMARKSLOKALITETENE INNENFOR 12 NEDBØRFELTET

I det følgende er det foretatt en kort beskrivelse og vurdering av de ornitologisk viktigste våtmarkslokalitetene innenfor nedbørfeltet.

Lavsjøen: Lavsjøen er et forholdsvis lite tjern omgitt av starrvegetasjon og svært våt myr. Omgivelsene forøvrig er myrdominerte. En forholdsvis stor hettemåkekoloni fantes tidligere ved sjøen. Lokaliteten er antagelig en sikker hekkeplass for brushane. Grønnstilk, gluttsnipe og småspove synes også å være vanlige hekkefugler. Dobbeltbekkasin og svømmesnipe er observert, men hekker neppe. Skattum og Sonerud (1975) foretok i 1970-75 inventeringer på søndre del av Hedmarksvidda. Lavsjøen og Lavsjømyrene ble dengang beskrevet som et område som skilte seg ut med et rikt vadefuglliv.

Harasjømyra: Området omfatter myrer i barskog med tjern og dammer, deler av myra er svært våt. En hettemåkekoloni dominerer ved noen av tjernene. En horndykkerobservasjon i hekketida er svært interessant. Av karakterarter for området kan nevnes toppand, kvinand, trane, brushane, storspove, gluttsnipe og fiskemåke. Også Harasjømyra ble av Skattum og Sonerud vurdert som et område med rikt vadefuglliv. Sammen med Endelausmyrene og Lavsjøen er dette det viktigste myrområdet i nedbørfeltets søndre deler.

Endelausmyrene: Bare den nordlige delen av Endelausmyrene ligger innenfor nedbørfeltet. Området omfatter åpne myrer, tjern og fastmarksholmer. Kvinand, toppand og krikand forekommer regelmessig. Storspove, småspove, gluttsnipe, grønnstilk og brushane hører til de vanligste vaderne. Hettemåke hekker tidvis tallrik. Endelausmyrene er vernet som naturreservat, deler av reservatet ligger imidlertid utenfor Astaelvens nedbørsfelt.

Kjerringtjern: Dette er et mindre tjern ved Ljøsheim beliggende i bjørkebeltet. Tjernet er omkranset av bløtmyr og starrområder. Det ligger inneklemt i hyttebebyggelse. Lokaliteten er dominert av en hettemåkekoloni. Utenom denne finnes et lite utvalg ender og vadefugler. Kvinand er påvist hekkende, mens krikand, grønnstilk og svømmesnipe sannsynligvis har hekket. Kjerringtjern er et lite våtmarksområde, men skiller seg likevel ut blant småtjernene i nedbørfeltets midtre deler.

Helgetjern: Området ligger i fjellskog mellom Brennlia og Augesetra. Tjernet er demt opp av fiskestellsårsaker og dette har ført til at en del torv har flytt opp og danner mindre øyer. Ca 30 forskjellige våtmarksarter er påvist ved tjernet. Hettemåka dominerer i antall. Toppand, krikand, svømmesnipe og rødnebbterne er alle påvist hekkende og forekommer regelmessig. Horndykker opptre årlig og er funnet rugende en gang. Av andre arter som har hekket ved tjernet kan nevnes stjertand, brushane og svartand. Helgetjern peker seg ut som en av de beste våtmarksbiotopene i øyer (Fonstad og Haug 1978) og lokaliteten er foreslått vernet som naturreservat (Fylkesmannen i Oppland 1982).

Lyngsjøområdet: Lyngsjøen ligger i tregrensa i nordre del av nedbørfeltet. Sjøen er omgitt av en del myr og flere mindre vatn og tjern, blant annet Bulona og Lyngtjerna. Artsutvalget er forholdsvis stort, minst 23 våtmarksarter er påvist. Myrsnipe, brushane, grønnstilk og svømmesnipe er alle påvist hekkende og forekommer antagelig regelmessig flere plasser rundt sjøen. Av andre arter som er funnet hekkende kan nevnes brunnakke, svartand, fjellmyrløper og dobbeltbekkasin. Området omkring Lyngsjøen må kunne betraktes som en av de bedre våtmarkslokalitetene innenfor Astavassdraget. Myrområdene på østsida og nordvestsida av sjøen samt Bulona og området omkring Lyngtjerna peker seg ut som de mest interessante.

Tautertjern/Tittertjørnan: Dette området ligger lengst nordvest i nedbørfeltet og omfatter småtjern og myrer over tregrensa. Rødstilk og svømmesnipe er karakterarter, forøvrig foreligger spredte observasjoner av ender og vadere. Det foreligger mistanke om hekking av svartand og myrsnipe. Området omkring Tautertjern og Tittertjørnan er den høyestliggende lokaliteten innenfor Astavassdraget som har betydning for våtmarksfugler.

Områdene som nå er nevnt utgjør stort sett de viktigste våtmarkslokalitetene. I tillegg skal også omtales noen andre lokaliteter som har betydning for våtmarksarter.

Saltbelgen: Dette er et myromkranset tjern nordvest for Lyngsjøen. Det foreligger spredte observasjoner både av ender og vadefugler. Toppand er påvist hekkende og svømmesnipe hekker sannsynligvis.

Bøsætertjern: Mellom Bøsætra og Lyngåa ligger flere myromkransede småtjern. En liten hettemåkekoloni har etablert seg her og rødstilk, grønnstilk og svømmesnipe har vist tegn til hekking.

Koltjern: Koltjern er et oppdemt tjern nordvest for Hornsjø. En hettemåkekoloni har eksistert ihvertfall siden 1980. Forøvrig er toppand, grønnstilk og fiskemåke påvist hekkende.

Aksjøen: Aksjøen ligger i svært myrrike omgivelser, de mest interessante områdene er på sørøstsida av sjøen mot Steintjerna. Storlom har tidligere hekket ved Aksjøen, forøvrig foreligger det mistanke om hekking av småspove, storspove, gluttsnipe og grønnstilk.

Kunstige tjern i Astadalen: På strekningen fra Øvre Astbrua og ned til Kvarstadsetra finnes tilsammen 17 kunstige tjern som alle er laget for fiskestellsformål. De fleste er bygget i perioden 1964-76, men noen er også bygget på 80-tallet. Flere av tjernene har kunne oppvise et ganske bra fugleliv. Hovedinntrykket er imidlertid at både arts- og individantallet har stabilisert seg på et lavere nivå enn hva det lå på de første årene etter oppdemningen.

Kvarstadtjernet er blitt regnet for å være et av de mest interessante tjernene, men ved besøk i 1987 syntes aktiviteten å være lav. Andre tjern som skiller seg ut er Øvre og Nedre Hynntjern, Geitbu-tjern, Nedre Svartbekktjern og Børtenpusstjern.

Felles for mange av tjernene er forekomster av hettemåke, som regel ikke så mange par, men blant annet ved Kvarstadtjern har det vært en mindre koloni. Toppand, kvinand, stokkand, gluttsnipe og grønnstilk er andre karakterarter for tjernene.

Asta-elva: Over en strekning på 6-7 km nedover til Kvarstadsetra renner Asta-elva stilleflytende. Det foreligger få data fra denne elvestrekningen, men det er naturlig å anta at den kan ha en viss betydning for andefugler på vårparten like etter at isen har gått opp.

4. LITTERATUR

- Barlaup, B. 1987. Sjeldent besøk på Lavsjøen, Vang. Kornkråka 17: 79.
- Bye, F.N., R. Haugan og K.K. Isaksen. 1987. Ringsakers fugleliv. Privat publikasjon, 52 s.
- Fonstad, T. og L.P. Haug. 1974. Oversikt over fuglearter sett i Øyer-bygda i 1973. Natur-nytt fra Øyer-bygda nr 15. Rapport, 10 s.
- Fonstad, T. og L.P. Haug 1978. Fuglelivet ved Helgetjernet, Øyer kommune. Hujon 4: 18-21.
- Fonstad, T. 1979. Fugleobservasjoner i Øyer kommune i 1978. Hujon 5: 91-94.
- Fylkesmannen i Oppland 1982. Utkast til verneplan for våtmarksområde i Oppland fylke. 128 s.
- Haug, L.P. 1975. Fuglearter sett i Øyerbygda 1974. Naturnytt fra Øyerbygda nr 16. Rapport, 12 s.
- Hjelmstad, R., J.V. Arnekleiv, O. Hjelmstadstuen, J. Opheim, O. Bræin. 1970. Fuglefaunaen i Øyer. Et forsøk på registrering av fuglefaunaen i Øyer på grunnlag av observasjoner gjort i en 10-årsperiode. Rapport, 29 s.
- Hjelmstad, R. 1978. Fugleobservasjoner i Øyer kommune i 1977. Hujon 4: 59 - 61.
- Høitomt, G. 1987. Traneundersøkelsen i Oppland fylke våren/sommeren 1986. Fylkesmannen i Oppland, rapport nr 5/87. 29 s.
- Opheim, J. 1976. Fugleobservasjoner i Øyer kommune i 1975 og litt om de registreringene som er utført i tidligere år. Hujon 2: 47-53.
- Opheim, J. 1977. Fugleobservasjoner i Øyer kommune 1976. Hujon 3: 52-58.
- Opheim, J. 1981. Fugleobservasjoner i Øyer i -79 og -80 og litt om tidligere registreringer. Hujon 7: 103-117.
- Opheim, J. 1982. Fugleobservasjoner i Øyer kommune, 1981. Hujon 8: 75-79.
- Opheim, J. 1983. Fugleobservasjoner i Øyer kommune, 1982. Hujon 9: 81-85.
- Opheim, J. 1984a. Fugleobservasjoner i Øyer kommune, 1983. Hujon 10: 16-19.

- Opheim, J. 1984b. Kjente observasjoner av fjellmyrløper i Oppland fylke pr 1.1.1984. Norsk ornitologisk forening avdeling Oppland. Rapport nr 3-84 16 s.
- Opheim, J. 1986. Fugleobservasjoner i Øyer kommune 1984. Hujon 12: 63-66.
- Opheim, J. 1987. Fuglefaunaen i Øyer kommune 1985-86. Hujon 13.
- Skattum, E. og G.A. Sonerud 1975. Myrområder på søndre del av Hedmarksvidda. Inventeringer i forbindelse med Miljøverndepartementets landsplan for verneverdige områder/forekomster (terrestrisk del). Rapport, 37 s.

Tidligere utkommet i denne serie:

1986

- Nr. 1 Qvenild, T., Linløkken, A., Nashoug, O. & Solvang H
Fiskeundersøkelsene i Glomma. Årsrapport 1985. 9 s.
- Nr. 2 Qvenild, T. & Linløkken, A. Fiskeforholdene i
Isteren. Årsrapport for 1985. 12 s.
- Nr. 3 Qvenild, T. Utnytting av fisket i Eltsjøen i Trysil
- Nr. 4 Lien, O. Utslippskontroll ved kloakkrenseanlegg.
Årsrapport 1985.
- Nr. 5 Miljøvern avdelingen. Rapport fra virksomheten i
1985. Planlagte oppgaver for 1986.
- Nr. 6 Linløkken, A., Qvenild, T. Ekkoloddregistreringer i
Storsjøen i Rendalen, Osensjøen og Engeren,
sommeren og høsten 1985.

1987

- Nr. 7 Qvenild, T., Nashoug, O. Ørretfiske i Mjøsa.
- Nr. 8 Maartmann, E. Ornitologiske undersøkelser i Gjesås-
sjøen 1986.
- Nr. 9 Langtidsplan 1987 - 1990
- Nr. 10 Linløkken, A., Qvenild, T. Beskatning av sik og røye i
Søllensjøen.
- Nr. 11 Lien, O. Utslippskontroll ved kloakkrenseanlegg.
Årsrapport 1986.
- Nr. 12 Wold, O. Botaniske undersøkelser i Gjesåssjøen 1986.
- Nr. 13 Bekken, J. Ornitologiske registreringer i 11
våtmarksreservater 1985-86.
- Nr. 14 Maartmann, E. Ornitologiske registreringer i Åsta-
vassdraget.